

နိုင်ငံရေးကြေညာစာတမ်း

၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်

(က) နိဒါန်း

စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်သည့် လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ဂျွန်ဒါတန်းတူရေး၊ တိုင်းရင်းသားတန်းတူရေးနှင့် တရားမျှတမှုကို အခြေခံသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ တည်ထောင်ရန်ဟူသည့် မျှော်မှန်းချက်ဖြင့် အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) ကို ၁၉၉၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အဖွဲ့ချုပ်အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုအဆင့်အတန်း မြှင့်တင်ခြင်းမှတစ်ဆင့် တန်းတူရေးနှင့် တရားမျှတရေးကို ဖော်ဆောင်မည့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို ဦးတည်လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများအားလုံး ပပျောက်ရေး၊ လူမှုကဏ္ဍအသီးသီးနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် အဆင့်တိုင်းတွင် အမျိုးသမီးများ ပိုမိုပါဝင်လာရေး၊ အမျိုးသမီးများ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ အာဏာရှင်အလုံးစုံပပျောက်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီရေး စသည့် ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည်။

ထို့အတူ အဖွဲ့ချုပ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ လေးစားမှု၊ စုံလင်ကွဲပြားမှု စသည့် စံတန်ဖိုးများနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ တာဝန်ယူမှု-တာဝန်ခံမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု စသည့် အခြေခံမူများကို လည်း ခိုင်ခိုင်မာမာ စွဲကိုင်ကျင့်သုံးလာခဲ့သည်။

(ခ) နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခသမိုင်းကြောင်းနှင့်လတ်တလောအခင်းအကျင်းဆိုင်ရာ သဘောထား

၁။ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးချိန်မှစ၍ အစဉ်အဆက်အုပ်ချုပ်သူများမှ ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒကို ကျင့်သုံးခြင်း၊ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသောပြည်ထောင်စုကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ခုတုံးလုပ်၍ နိုင်ငံရေးအာဏာတည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းနှင့် ဖိုဝါဒအခြေခံဖြင့်

အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်း၊ လိင်ကွဲပြားခြင်းနှင့် လိင်စိတ်ကွဲပြားခြင်းတို့ကိုအခြေခံပြီး နိုင်ငံရေးအရ အစီအစဉ်ချ ခွဲခြား ဖိနှိပ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ လက်ရှိအာဏာသိမ်းစစ်တပ်အပါအဝင် ခေတ်အဆက်ဆက် အစိုးရများက နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများကို နိုင်ငံရေးနည်းဖြင့် အဖြေရှာခြင်းမပြုပဲ စစ်ရေးဖြင့်သာ အကြမ်းဖက်ဖြေရှင်းရန် အစဉ်တစိုက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။

၂။ ထို့အပြင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုသည် ပြည်သူ့လူထုတို့၏ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံနှုန်းတို့ဖြစ်သည့် ရွေးကောက်ပွဲပိုင်ခွင့်နှင့်မဲပေးပိုင်ခွင့်တို့ကို ချိုးဖောက်သည့် လုပ်ရပ် ဖြစ်သည်။

၃။ အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည့် အရပ်သားပြည်သူများအား အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံနှုန်းများကို ချိုးဖောက်သည့်လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။

၄။ အာဏာသိမ်းစစ်တပ်မှ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ၎င်းတို့၏အုပ်ချုပ်မှုကိုလက်မခံသည့် ပြည်သူများကို လက်နက်ဖြင့် အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်နေခြင်း၊ မြေပြန့်တောင်ပေါ်ဒေသများနှင့် ပြည်တွင်းနေရာ အနှံ့အပြားတွင် တိုက်လေယာဉ်များဖြင့် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်နေခြင်းများသည် လူသားခြင်းစာနာ ထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဥပဒေ၊ စစ်ဥပဒေများကို အတိအလင်း ချိုးဖောက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အရပ်သား ပြည်သူများ၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်ကို တိုက်ရိုက်ပစ်မှတ်ထားပြီး ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်နေခြင်းများသည် ၎င်းတို့အားတော်လှန်သော အရပ်သားပြည်သူများကို အပြတ်ချေမှုန်းခြင်းနှင့် အသက်မသေသည့်တိုင် တော်လှန်လိုစိတ်များ မရှိစေတော့ရန် ရည်ရွယ်ပြီး အစွမ်းကုန်ခြိမ်းခြောက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

၅။ စစ်အာဏာရှင်ကိုဖိဆန်သည့် Civil Disobedience Movement (CDM) လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်နေကြသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများသည် အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ကို တော်လှန်သည့် အင်အားစု ဖြစ်သည့်အလျှောက် CDM လှုပ်ရှားမှုများဆက်လက် အားကောင်းနေရန် အရေးကြီးသည်။ သို့သော် CDM လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင် နေကြသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများကို နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ဖိအားပေးခြင်း၊ နှောက်ယှက်ခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးခြင်း များသည် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီစံချိန်စံနှုန်းများကို ဆန့်ကျင်သော လုပ်ရပ်များ ဖြစ်သည်။

၆။ အာဏာရှင်ဖိဆန်သည့် CDM လှုပ်ရှားမှုများတွင် ကနဦးပါဝင်ခဲ့သော်လည်း တော်လှန်ရေးကာလ ကြာမြင့် လာသည်နှင့်အမျှ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဆက်လက်တောင့်ခံရန် ခက်ခဲလာ၍ ပါဝင်မှုများမှ ရပ်တန့် ခဲ့သူများနှင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အစကတည်းကပင် လုံးဝပါဝင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိသူ ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းများကို အာဏာရှင်တော်လှန်နေသည့် အစုအဖွဲ့များအနေနှင့် အာဏာသိမ်းစစ်တပ်၏ ယုတ်မာကြမ်း ကြုတ်သောလုပ်ရပ်များနှင့် ကွဲပြားမှုမရှိသည့် ဖိအားပေးခြင်း၊ အသက်အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ စည်းမဲ့

ဘောင်မဲ့ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းများကို အားပေးအားမြှောက်ပြုနေခြင်း စသည်တို့ကို လည်း အထူးသတိပြုရှောင်ကျဉ်ရန် လိုအပ်သည်။

၇။ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း အာဏာသိမ်းစစ်တပ်မှ မတရားဖမ်းဆီးထားသည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၁၆၃၁၆ အနက် အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသူ ၂၆၃၆ ဦးပါဝင်နေပါသည်။ အဘက်ဘက်မှ ကျဆင်းလာသည့် နိုင်ငံရေးရာ အခြေအနေများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုများ ဆုတ်ယုတ်လာနေသည်။ တစ်ဖက်တွင် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများစွာရှိသော်လည်း အမျိုးသမီးထုသည် အာဏာရှင်အလုံးစုံ ဆန့်ကျင်ရေးတွင် ဆက်လက်တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်နေကြသည်။

၈။ အမျိုးသမီးများအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုကို လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုနေသည့်လုပ်ရပ်များနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ပြောင်တင်းစွာ ကျူးလွန်နေပြီး ၎င်းတို့လုပ်ရပ်များအား ဆန့်ကျင်သော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများကို ပစ်မှတ်ထား ဖိအားပေး၊ ဖမ်းဆီး၊ နှိပ်စက်၊ အသက်အန္တရာယ်ခြိမ်းခြောက်နေမှုများသည်လည်း နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံနှုန်းများနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်နေသည်။

၉။ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော နည်းမျိုးစုံနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများချိုးဖောက်နေပြီး ၎င်းတို့ အာဏာတည်မြဲရေးအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ်ကြိုးပမ်းလာသည့် စစ်အာဏာရှင်ကို တော်လှန်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့်လည်း မည်ကဲ့သို့သော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို မကျူးလွန်မိစေရေးအတွက် အထူးသတိပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁၀။ မည်သူကပင် ကျူးလွန်သည်ဖြစ်စေ၊ မည်သူ့အပေါ် ကျူးလွန်သည်ဖြစ်စေ အကြမ်းဖက်မှုများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများသည် ပြည်သူတရပ်လုံး၏ ဘဝလုံခြုံရေးကို နေ့စဉ် ခြိမ်းခြောက်နေသည့် အရာများဖြစ်သည်။ စစ်အာဏာရှင်ကို တော်လှန်နေကြသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုံးဝ မအပ်စပ်၊ မသင့်တော်သည့် လုပ်ရပ်များဖြစ်သည်။ တော်လှန်ရေး၏ ပုံရိပ်ကိုလည်း ထိခိုက်မှေးမှိန်စေသည့်အပြင် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ရင်ကြားစေ့ရေးအတွက် နှောက်ယှက်ဟန့်တားမှုဖြစ်စေသည်။

၁၁။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအပါအဝင် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီအခြေခံမူများနှင့် သွေဖယ် ဆန့်ကျင်နေသည့်လုပ်ရပ်များ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် အာဏာရှင်စနစ်ပပျောက်ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုပေါ်ပေါက်ရေးကို ဟန့်တားနှောင့်ယှက်နေသည့် လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။

၁၂။ ထို့ကြောင့် တော်လှန်ရေးဘက်တော်သားများအားလုံးသည် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းပါ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများနှင့် ဒီမိုကရေစီ စံချိန်စံနှုန်းများကို ဤတော်လှန်ရေးကာလအတွင်းတွင်ပင် အထူးလိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရန် အရေးကြီးသည်။

၁၃။ စစ်အာဏာရှင်စနစ် အပါအဝင် အာဏာရှင်စနစ်မှန်သမျှကို အမြစ်ဖြတ်တိုက်ဖျက်ပြီး ဒီမိုကရေစီရေး၊ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အပြည့်အဝအာမခံချက်ပေးနိုင်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲ ပြဌာန်းနိုင်မှသာ ခိုင်မာသော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကို ထူထောင်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) သည် အာဏာရှင်စနစ်နှင့် အာဏာရှင်တို့ကို အားဖြစ်စေသော၊ အာဏာရှင် များကို အစီအစဉ်ချ မွေးဖွားပေးသော အကြောင်းရင်းခံများအားလုံးကို တော်လှန်ဆန့်ကျင် လာခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရှေ့ဆက် မပြီးပြတ်သေးသည့် စစ်မှန်သည့်ငြိမ်းချမ်းရေးကိုဦးတည်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ထောင်နိုင်ရေး ပန်းတိုင်အရောက် လျှောက်လှမ်းနိုင်ရန် အောက်ပါ နိုင်ငံရေး ရပ်တည်ချက်များကို ထုတ်ပြန်ကြေညာအပ်ပါသည်။

(ဂ) နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်များ

ပြည်ထောင်စုတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး စစ်အာဏာရှင်စနစ်နှင့် အာဏာရှင်စနစ်အမျိုးမျိုးတို့မှ လွတ်မြောက်ရေးကိုရည်သန်၍လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုနယ်နိမိတ်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြကုန်သော လူပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့၏လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လူမျိုးအစုအဖွဲ့တိုင်း၏ ကိုယ့်ကံကြမ္မာကိုယ် ဖန်တီးပိုင်ခွင့်ကို ရည်သန်အလေးထားလျက်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်း ခွင့်နှင့် ပြည်နယ်အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ခွင့်တို့ကို အပြည့်အဝရရှိစေရမည်ဟု သံနိဋ္ဌာန်ပြု၍လည်းကောင်း၊ မိမိ တို့မျှော်ရည်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုသစ်အား စုပေါင်းခေါင်းဆောင်ခြင်းတည်းဟူသော ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓါတ်တို့ကို အခြေခံလျက် အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) ၏ နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက် ကြေညာစာတမ်းကို (၁၁) ကြိမ်မြောက် ညီလာခံမှ တညီတညွတ်တည်း အတည်ပြုထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်သည်။

(ဃ) ပြည်ထောင်စုတွင်းမှီတင်းနေထိုင်သူများ၏ အခွင့်အရေးများ

၁။ ပြည်ထောင်စုအတွင်းနေထိုင်သူများသည် အချုပ်အခြာအာဏာအားလုံး၏ မူလပိုင်ရှင်များဖြစ်ကြပြီး၊ မွေးရာပါလွပ်လပ်ခွင့်နှင့် တန်းတူမှုရှိစွာ မွေးဖွားရှင်သန်ကြသူများဖြစ်သည်။

၂။ ပြည်ထောင်စုအတွင်းနေထိုင်သူတိုင်းသည် လူမျိုး၊ ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်သည့်ဘာသာ၊ အသားအရောင်၊ အဆင့်အတန်း၊ အသက်အရွယ်၊ လိင်နှင့် လိင်စိတ်ကွဲပြားမှုများ စသည်တို့ကြောင့် ခွဲခြားမှုမရှိစေဘဲ ဘဝ ရှင်သန်နေထိုင်ရာတွင် တန်းတူအခွင့်အရေးရှိသည်။

၃။ ပြည်ထောင်စုအတွင်း နေထိုင်သူအားလုံးသည် အသက်ရှင်သန်ခွင့်၊ ပညာသင်ကြားပိုင်ခွင့်၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုခံစားပိုင်ခွင့်၊ လွပ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်၊ ဥစ္စာဓနရှာဖွေသိုမှီးပိုင်ခွင့်၊ လွပ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြော

ဆိုခွင့်၊ တီထွင်ဖန်တီးပိုင်ခွင့်၊ ဘာသာစကား၊ စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းပါအချက်များနှင့်အညီချွင်းချက်မရှိ ရရှိခံစားခွင့်ရှိသည်။

၄။ ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ နေထိုင်သူအားလုံးသည် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဖြစ်သော လွှဲလပ်စွာ ရွေးကောက်တင်မြောက်ပိုင်ခွင့်၊ ရွေးကောက်ခံပိုင်ခွင့်၊ နိုင်ငံရေးကိစ္စရပ်များကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်၊ တရားဥပဒေ၏ အကာအကွယ်ရယူခံစားပိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်သောတရားစီရင်ရေးရှေ့မှောက်တွင် တရားစီရင်မှု ခံယူပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

၅။ တန်းတူမှုအခွင့်အရေးကိုလက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ဥပဒေအရ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်းများအပြင် ပြည်ထောင်စုအတွင်းနေထိုင်သူအားလုံးသည် အထူးစီမံဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ (Affirmative Action Rights) ကို လိုအပ်ချက်နှင့်အညီရရှိခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(c) ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ

၁။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုအခြေခံပြီး လူမျိုးအခြေပြုနှင့်ပထဝီအခြေပြုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များအားလုံးမှ အပ်နှင်းသော အချုပ်အခြာအာဏာများနှင့်အညီ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသစ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်သည်။

၂။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသည် သီးခြားလွတ်လပ်ပြီး နိုင်ငံရေးအရတန်းတူ၍ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အပြည့်အဝရှိသည့် ပြည်ထောင်စု နယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ တစ်သီးပုဂ္ဂလ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နယ်မြေဒေသများအဖြစ် ပြည်ထောင်စုကို အတူတကွလာရောက်ပေါင်းစည်းထူထောင်ကြသည်။

၃။ ပြည်နယ်များသည် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကိုကျင့်သုံးရာတွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲပြဌာန်းပြီး၊ ပြည်နယ်အချုပ်အခြာအာဏာကို ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေး ဟူသည့် ခက်မသုံး ဖြာဖြင့် ပိုင်းခြားကျင့်သုံးခွင့်ရှိသည်။

၄။ ပြည်နယ်များသည် မိမိတို့ပြည်နယ်များ၏ သဘာဝသယံဇာတ၊ လူ့အရင်းအမြစ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတို့ကို အပြည့်အဝပြဌာန်းခွင့်၊ ခွဲဝေသုံးစွဲခွင့်၊ ဘဏ္ဍာငွေတန်းညှိမှုဆိုင်ရာအစီအမံများ (Fiscal equalization) ကို ရေးဆွဲသတ်မှတ်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသည်။

၅။ ပြည်ထောင်စုနှင့် အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များတွင် ဖြန့်ကျက်နေထိုင်သော မည်သည့်လူမျိုးစုမဆို မိမိတို့ မှီတင်းနေထိုင်ရာ နယ်မြေဒေသကို အခြေခံလျက် နယ်မြေဒေသကို အခြေခံသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် (Territorial Autonomy) ကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုနယ်နိမိတ်အတွင်း မည်သည့်နေရာတွင် နေထိုင်သည်ဖြစ်စေ

မိမိတို့၏ လူမျိုးစုဖြစ်တည်မှုကိုအခြေခံလျက် နယ်မြေဒေသအခြေခံမသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် (Non-territorial Autonomy) ကို လည်းကောင်း ရရှိခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(စ) နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ

၁။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီဆိုင်ရာ အခြေခံမူများကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး၊ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ လမ်းညွှန်မှုများနှင့် တစ်နိုင်ငံလုံးအဆင့်မူဝါဒများ၊ ပြည်ထောင်စုစနစ် (federalism)၊ အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်းဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ (Division of Power)၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး (decentralization)၊ ဥပဒေပြုရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးမည့် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ စာရင်းစစ်ချုပ်များ၊ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်၊ အမျိုးသမီးနှင့် ဂျွန်ဒါတန်းတူရေးဆိုင်ရာကော်မရှင် အပါအဝင်လွတ်လပ်သောကော်မရှင်များ၊ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ၊ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာကိစ္စများ၊ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရေးပေါ်ဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ၊ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ၊ ပြည်နယ်သစ်များပေါ်ထွန်းရေးဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ခြင်းဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ၊ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲရေးနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များပါဝင်သည့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်ကို ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုလိုလားသူ မိတ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးနှင့်အတူ ပူးပေါင်းရေးဆွဲပြဌာန်းသွားမည်။

၂။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြည်သူ့ညီလာခံတွင်အတည်ပြုအသက်ဝင်စေရမည်။

၃။ စုပေါင်းပါဝင်ကြသည့် အစုအဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင်များ၊ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များနှင့် လူမျိုးစုံတို့၏ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုကို ထင်ဟပ်စေလျက် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာတို့ကို ပိုင်းခြားကျင့်သုံးသွားမည့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ အစိုးရတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းမည်။

၄။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အခြေခံကာ ပထဝီနှင့်လူမျိုးအခြေပြု ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်ဖွဲ့စည်းသည့် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်တစ်ရပ်ကို ခေါ်ယူစေရမည်။ ၎င်း တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ကို အမျိုးသမီးအနည်းဆုံး ၃၀ % စီပါသော အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော် တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအသစ် မပေါ်ပေါက်ခင်ကာလအထိ ပြည်ထောင်စု၏ ဥပဒေပြုအဖွဲ့အဖြစ် တာဝန်ယူမည်။

၅။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ အစိုးရတို့ဖြင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တစ်လျှောက်တွင် ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ၏ လုံခြုံရေးနှင့်

ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ၊ ပြည်ထောင်စု လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများအပါအဝင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆွေးနွေး ဆောင်ရွက်မည်။

၆။ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်သည်ပင်လျှင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသစ်အတွက် အပြီးသတ် ဖက်ဒရယ်ဒီမို ကရေစီပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ရပ် ကို ရေးဆွဲရမည်။

၇။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှရေးဆွဲသော အပြီးသတ်ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို နိုင်ငံလုံးကျွတ်ပြည်သူ့ဆန္ဒခံယူပွဲတွင် အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းရမည်။

ဤနိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်များကို စွဲကိုင်လျက် ဖော်ပြပါ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ပန်းတိုင်ရောက် အောင်မြင်သည် အထိ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် အတူတကွ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သွားကြမည်ဟု မိမိတို့ အမျိုးသမီးများ အဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) ၏ အဖွဲ့ဝင်အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးက ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့မှ ၉ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သော (၁၁) ကြိမ်မြောက် ညီလာခံတွင် သံနိဋ္ဌာန်ပြုခဲ့ကြသည်။

၀၀၀၀၀၀